

یادداشت

پرسش صنعتی قرن

حسین حقگو کارشناس اقتصادی
<div><div><div><div><div><div></div></div></div><div><div><div></div></div></div><div><div><div></div></div></div></div></div></div>
<p>در این آغازین روزهای سال ۱۴۰۰ خورشیدی و با گذر از بیش یک قرن فرایند صنعتی شدن کشورمان، اکنون در کجای این فرآیند قرار داریم و تهدید و فرصت‌های‌مان چیست؟! سوالی دشوار در اندازه یک یادداشت، اما در یک نگاه گذرا شاید بتوان موضوع را اینگونه تبیین، تحلیل و جمع‌بندی کرد و پیشنهادهایی ارائه داد.</p> <p>بی‌شک از نظر اعداد و ارقام در حوزه صنعت بسیار پیش رفته‌ایم؛ از چند حوزه محدود به تولید صابون، شیشه، شکر، کبریت و منسوجات و... در چند ده کارخانه با شاغلان پانزده، بیست نفری و سهم بس ناچیز و غیرقابل ذکر در تولید ناخالص داخلی در سال‌های ابتدای سده ۱۳۰۰، به اکنون و وجود ده ها رشته صنعتی در حدود ۹۰ هزار بنگاه کوچک و متوسط و بزرگ و چند میلیون نیروی شاغل مستقیم در این بنگاه‌ها و سهم حدود ۲۰ درصدی در بعضی سال‌ها در اقتصاد کشور رسیده‌ایم، که می‌توان آن را نشانه موفقیت حوزه صنعت در نظر گرفت. این اعداد و ارقام صرفاً صنعت در معنای بنگاهی و تعریف شده...</p>

عملکرد بی‌نظیر بانک پاسارگاد در بازارهای مختلف به‌خصوص بازار سرمایه همچنان ادامه دارد و نتیجه این عملکرد منجر به صدرنشینی این بانک در ارزش بازار سهام در گروه بانک‌ها و موسسات اعتباری شده است. به گزارش «تنب بوس»، بانک پاسارگاد بهار ۱۴۰۰ را با صدرنشینی

فرصت امروز

برای کسب و کار آفرینی

بورس تهران در پایان هشتمین روز کاری سال جدید نیز قرمز پوش ماند

روز پرنوسان بورس

بازار

در ارزش بازار سهام آغاز کرد، بدین ترتیب با گذر از میانه فروردین ماه، این بانک گوی سسقت را در ارزش بازار از سایر بانک‌های حاضر در بازار سرمایه ربود و روند مثبت عملکردی خود را تداوم بخشید. بدون شک حمایت‌های گسترده بانک پاسارگاد از سهام و مدیریت آینده‌نگرانه،

این بانک را به ارزشمندترین بانک بورسی تبدیل کرده است. درخصوص فعالیت ماهانه منتهی به ۳۰اسفند۱۳۹۹ نیز اهم موارد قابل توجه به شرح زیر است:
رشد ۵۰درصدی سپرده‌های جذب شده، رشد ۵۵درصدی تسهیلات اعطایی و رشد ۵۰درصدی درآمد

همه تغییراتی که بحران کرونا در ۴ گوشه جهان به جا گذاشت

عصر نااطمینانی

کنند. از سوی دیگر، مردم در کشورهای شرق و جنوب شرق آسیا حکومت را به سیاق ریگانی‌ها مشکل نمی‌دانند بلکه آن را حلال مشکل می‌دانند. در نتیجه وقتی دولت‌ها سختگیری‌های لازم برای مقابله با کرونا را اعمال کردند مردم در برابر آنها مقاومت نکردند و کنترل وپروس آسان تر شد. وقتی در آینده تاریخ‌نگاران بخواهند این دوران را بررسی کنند به این نتیجه خواهند رسید که دوران کرونا پمانی بود که قابلیت حکومت‌های آسیایی برای کنترل بحران ثابت شد. (کشور محبوبانی، عضو ارشد انستیتو تحقیقاتی آسیا در دانشگاه ملی سنگاپور)

• جهان دکتر جکیل و مستر هاید: پاندمی کرونا تأثیری همیشگی روی تصور جهانی ما نسبت به قرن بیست و یکم خواهد گذاشت. کرونا باعث شد خطرات عدم همکاری‌های جهانی، امتیازات حکمرانی موثر، آسیب‌پذیری نهادهای دموکراتیک و واقعیت اجتناب‌ناپذیر سرنوشت انسانی را ببینیم و ببپذیریم. با گذشت یک سال از پاندمی کرونا می‌دانیم که درد اصلی جهان امروز اصلا آن چیزهایی که ما فکر می‌کردیم نیست. تصور عمومی بر این بود که رقابت‌های امنیتی، جنگ، ملی‌گرایی افراطی و مسائلی از این دست دارند برای جهان مشکل درست می‌کنند، اما در یک سال اخیر متوجه شدیم که مسئله جهان امروز مدرنیته است. ما همچنان قابلیت آن را نداریم که با تحولات جهانی عمیق که از راه‌های علمی، صنعتی و تکنولوژیک دارند جوامع‌مان را تغییر می‌دهند کنار بیاییم.

پاندمی کرونا که خود را در چهار گوشه جهان نشان داده است در واقع راهی است برای یادآوری اینکه ما انسان‌ها توانسته‌ایم بر طبیعت غلبه داشته باشیم و نمی‌توانیم ضرری را که از به‌هم‌پیوستگی زندگی خود با دیگران در جوامع مدرن می‌خوریم کنترل کنیم. پاندمی کرونا به ما ثابت کرد که مدرنیته یک پدیده دکتر جکیل و مستر هایدی است. در جهان مدرن همواره قابلیت‌هایی برای پیشرفت بیشتر و رفاه انسانی ایجاد می‌شود اما همراه آن، مصائب بزرگ و فجایع تمدنی هم خواهد آمد. پاندمی کرونا در کنار گرمایش زمین، انرژی هسته‌ای و مسائل دیگر ما را به نظمی جهانی می‌رساند که در آن باید ضمن استفاده از امتیازات جهان مدرن، خود را در برابر خطرات آن نیز حفظ کنیم. (جان ایکنبری، استاد دانشکده امور عمومی و بین‌المللی پرینستون)
• موتور چین روشن‌تر شد: نحوه مدیریت بحران کرونا توسط چین را به نوعی می‌توان سرکوب دیسیپلین‌دار خواند؛ روشی که باعث شد این کشور بتواند زودتر از بقیه جهان رشد اقتصادی خود را احیا کند. این دوران احتمالا به موتور محرکی برای دوره گذار

عملکرد صندوق بین‌المللی پول در بحران کرونا چگونه بوده است؟

قطر هجکانی نقدینگی

در یک سالی که از شیوع کرونا می‌گذرد، صندوق بین‌المللی پول بیش از ۱۰۰ میلیارد دلار در قالب طرح‌های مختلف برای مقابله با بحران کرونا اختصاص داده است؛ رقمی که در مقایسه با ابعاد بحران کرونا، بسیار ناچیز به نظر می‌رسد. به گزارش «اِکونومیست»، یک سال قبل وقتی بحران ناشی از همه‌گیری ویروس کرونا، اقتصاد جهانی را فرا گرفت، صندوق بین‌المللی پول به‌عنوان یک...

از مرداد ۱۴۰۰ اولین مالیات از خانه‌های خالی گرفته می‌شود

کروکی مالیاتی خانه‌های خالی

فرصت امروز: طبق گفته رئیس سازمان امور مالیاتی، مردادماه ۱۴۰۰ اولین مالیات از خانه‌های خالی دریافت می‌شود. ماجرا به تصمیم سال گذشته مجلس برمی‌گردد که در دوفوریت با ۱۱ تبصره تصویب شد و براساس آن، خانه‌های خالی مشمول مالیات می‌شوند. اگر چه محور اصلی این طرح، دریافت مالیات از صاحبان خانه‌های خالی است، اما جزئیات فراوانی هم در طرح وجود دارد. براساس این قانون، واحدهای مسکونی واقع در شهرهای بالای ۱۰۰ هزار نفر جمعیت که به استناد سامانه ملی املاک و اسکان کشور خانه خالی شناسایی شوند، چنانچه...

۲

نگاهی به پرترافیک‌ترین سامانه‌ها در سالی که گذشت

رشد ۱۰برابری کسب‌وکارهای آنلاین در بحران کرونا

۲

مدیریت و کسب‌وکار

۶ اصل فروش اینترنتی

فروش اینترنتی به علت مزیت‌های فوق‌العاده‌ای که دارد، در حال حاضر به عنوان مهمترین اقدام در زمینه بازاریابی تلقی می‌شود. در این رابطه اگرچه بسیاری از برندها نسبت به اهمیت این موضوع به خوبی آگاه هستند، با این حال تنها تعدادی از کسب و کارها موفق شده‌اند تا در این زمینه درخشان ظاهر شوند. به صورت یک استاندارد کلی، از هر ۱۰ کسب و کار، تنها یک مورد از آنها می‌تواند به موفقیت بالا از طریق فروش اینترنتی دست پیدا کند. تحت این شرایط سوال اصلی این است که چه دلایلی باعث می‌شود تا موفقیت در این زمینه بسیار کمتر از آنچه باشد که انتظار داریم؟ در این راستا شش راز موفقیت برندهای برتر را بررسی خواهیم کرد...

۸

بانک پاسارگاد بهار ۱۴۰۰ را با صدرنشینی در ارزش بازار سهام آغاز کرد

تسهیلات اعطایی نسبت به ابتدای سال ۱۳۹۹ رشد ۱۰درصدی سپرده‌های جذب شده و رشد ۴درصدی تسهیلات اعطایی نسبت به مانده پایان ماه قبل رشد ۲۵۶درصدی تراز بانک نسبت به عملکرد مشابه سال قبل (تراز بانک در سال ۱۳۹۹ مجموعا

۵۶۱۱میلیارد تومان مثبت بوده است.)

با در نظر گرفتن عملکرد عملیاتی بانک، پتانسیل و تداوم روند مثبت بانک، پیش‌بینی می‌شود در دوره‌های آتی نیز شاهد عملکرد درخشان‌تری از بانک پاسارگاد باشیم.

چین از دومین به اولین اقتصاد بزرگ جهان بدل شده است. از آنجا که همسایگان چین نیز با سرعت در حال احیای اقتصادی در دوران پساکرونا هستند، به نظر می‌رسد که شرق آسیا به مرکز اصلی رشد اقتصاد جهانی بدل شده است. اقدامات ترامپ برای مقابله با ظهور چین به عنوان یک ابرقدرت تکنولوژیک جهانی باعث شد سرعت حرکت چین به سوی خودمختاری تکنولوژیکی بیشتر شود. احتمالا جو بایدن به دنبال برنامه‌هایی خواهد بود تا مناسبات دو جانبه با چین را دوباره بسازد و از این‌ راه، به مقابله با ظهور چین بپردازد، اما حالا دیگر برای آنکه کنترلی روی توسعه اقتصادی چین پیدا کند دیر شده است. در این میان، کشورهایی مانند ژاپن، کره جنوبی و استرالیا احتمالا تلاش خواهند کرد نظر آمریکا را برای تأمین امنیت خود در برابر چین جلب کنند؛ اما این کشورها برای مقابله با قدرت اقتصادی چین هیچ کاری نخواهند کرد چون در آن صورت، وابستگی شدید اقتصادهای خودشان به چین باعث زمین‌خوردن‌شان خواهد شد. (رابین نیبلت، رئیس چتنام هاس)
• دولت اینچا تنهاست: در دوران کرونا بیشتر به این درک رسیدیم که دیوارها و تعرفه‌ها نمی‌توانند جلوی تهدیدهای اکولوژیک جهانی را بگیرند و هرچه هم مانع بر سر راه سفر قرار بگیرد و هرچه اقتصادها را کد شوند، از حجم این تهدیدها کم نخواهد شد. واقعیت این است که هیچ دولتی نمی‌تواند به تنهایی با مشکلات بزرگ کنار بیاید. من انتظار نداشتم که این همه کشور در جهان در زمینه واکنش به کرونا تا این حد ضعیف عمل کنند و این قدر در درس گرفتن از آن کند باشند. (جووزف نای، استاد افتخاری دانشکده کندی در هاروارد)
• زمانی برای رهبری: بعد است که کشورهای زیادی از دل بحران سلامت جهانی امروزی موفق بیرون بیایند. علش این نیست که بیماری کرونا از کنترل ما خارج بوده؛ بلکه نکته این است که اکثر کشورهای دنیا قادر نبودند آن رهبری و دیسیپلین اجتماعی لازم برای کنترل بیماری را از خود نشان بدهند. ویروس کووید-۱۹ خیلی سریع به یکی از عوامل فشار شدید بر نظام بین‌المللی بدل شد؛ نظامی که پیش از این به هم آسیب‌پذیری‌های مختلفی را از خود به نمایش گذاشته بود. در دوران کرونا، تمام ضعف‌های مدیریتی و رهبری و تمام مشکلات فرساینده قدیمی بیشتر خود را نشان دادند. در سال گذشته میلادی وقتی برای اولین بار مشخص شد که برخی کشورهای جهان در چالش اخلاقی انتخاب بیماران برای دریافت خدمات و تجهیزات پزشکی قرار گرفته‌اند، بیش

از پیش متوجه شدیم که مفهوم شهروندی و دریافت خدمات از بابت آن چقدر ناکافی بوده است. از آن بدتر اینکه شاهد بودیم که برخی کشورها به جای آنکه به ایجاد ائتلاف‌های بین‌المللی برای مقابله بهتر با بیماری ببینوند، تکروی را ترجیح دادند و حتی در سیاست‌های حمایت از داخل هم موفق ظاهر نشدند. مهمترین نمونه این ناکامی را در آمریکا دیدیم. کرونا باعث شد به مجموعه‌ای از مشکلات به‌هم‌پیوسته و فراملیتی در جهان بی ببریم و بفهمیم که هنوز چقدر از راه‌حل‌های چندجانبه فاصله داریم. اگر قرار باشد چاره‌اندیشی برای تمام چالش‌های جهانی مهم مثل گرم‌شدن زمین را به همین ترتیب پیش ببریم، به هیچ‌جا نخواهیم رسید. (جان آلن، رئیس انستیتو بروکینگز)

• عصر جدید فعالیت حکومت‌ها: مرحله بعدی جهانی‌شدن از طریق تجارت یا سرمایه‌گذاری با گسترش ویروس‌ها شکل نمی‌گیرد؛ بلکه ژئوپلیتیک و فعال‌شدن دولت‌ها آن را شکل خواهد داد. زنجیره‌های تأمین جهانی به صورت عمده از شوک‌های اقتصادی شمدید پاندمی کرونا – که هم عرضه و هم تقاضا را کاهش داده بود – گذر کرده‌اند، اما حالا چالش جدیدی که پیش‌روی‌شان قرار دارد مربوط به فعالیت دولت‌ها می‌شود. مثلا آمریکا و چین را در نظر بگیرید. از یک سو تشدید تنش‌های سیاسی بین آنها و از سوی دیگر، جدا شدن بخش‌های صنعتی آنها از یکدیگر دارد مناسبات در کشور را شکل می‌دهد. همچنین تسلیحاتی‌شدن قدرت اقتصادی و مالی برای کسب دستاوردهای ژئوپلیتیک از روش‌های مختلفی مثل تحریم و سایر محدودیت‌ها ادامه یافته است.

در شرایطی که اقتصاد جهانی دارد برای راهایی از پاندمی و احیا تلاش می‌کند، دولت‌ها خود را به وسط میدان اقتصادی افکندند‌اند و تلاش دارند روی سرمایه‌گذاری‌ها تاثیر بگذارند، جرقه ابداعات صنعتی را روشن کنند، امنیت ملی را در جهانی دیجیتال مدیریت کنند و البته اقتصادهای ملی را با استفاده از انواع ابزارهای سیاست‌گذاری شکل بدهند. اینجاست که نیاز به سیاست‌های صنعتی هوشمند برای مقابله با مشکلاتی که بازارها قادر به حل‌شان نبوده‌اند – مثل گرمایش زمین – به کار می‌آید. جهان مشکلات مشترکی را تجربه می‌کند و رهبران جهان نیز بهتر است با روش‌های هوشمندانه برای حفظ رقابت و باز بودن فضا تلاش کنند. این درسی است که از بحران کرونا برای آینده گرفته‌ایم. (شانون کی اونیل، فائهمقام و پژوهشگر ارشد شورای روابط خارجی)

• کرونا یعنی اقتصاد: مهمترین تغییرات پاندمی کرونا، اقتصادی خواهند بود. بنابراین به شدت افزایش یافته و خواهد یافت، چون دسترسی به خدمات درمانی، منابع سرمایه و مشارفتی که امکان

بانک‌نامه

بالاخره دولت از بانک مرکزی استقراض کرد یا نه؟

اختلاف همتی و دژپسند بر سر چاپ پول

درحالی که پیش از این رئیس کل بانک مرکزی از استقراض دولت از این بانک و چاپ پول در دو سال گذشته خبر داده بود، وزیر اقتصاد می‌گوید که دولت حتی یک ریال هم از سیستم بانکی قرض ننگرفته است. در این بین، صحبت‌های فرهاد دژپسند این سوال را ایجاد می‌کند که دریافت پول از بانک مرکزی به پشتوانه ارزی که معلوم نیست چه زمانی به دست ایران می‌رسد و ریال به دولت داده شده است، اگر استقراض از بانک مرکزی نیست، پس چیست؟

به گزارش ایسنا، چند روز پیش بود که صحبت‌های جنجالی رئیس کل بانک مرکزی درباره چاپ پول در دو سال گذشته خبرساز شد و گفته‌های او حاکی از آن بود که در سال‌های ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ بخشی از بودجه دولت از تسعیر منابع صندوق توسعه ملی تامین شده و در شرایطی که منابع این صندوق در خارج مسدود است، این اقدام به معنای چاپ پول است و حداقل در کوتاه‌مدت به افزایش تورم منجر خواهد شد.

این در حالی است که وزیر اقتصاد بارها استقراض از بانک مرکزی را تکذیب کرده و سال گذشته نیز در سخنانی گفته بود که دولت هیچ‌گاه به دنبال پولی شدن کسری ناشی از عدم تحقق منابع نبوده است. علاوه بر این، روز دوشنبه این هفته فرهاد دژپسند در پاسخ به صحبت‌های اخیر عبدالناصر همتی اعلام کرد که دولت یک ریال برای اجرای بودجه سال گذشته از بانک مرکزی استقراض نکرده و بانک مرکزی تنها برای ایفای تعهدات برخی از اجزای بودجه، ارز را خریداری کرده و در مقابل، پول تزریق کرده است.

وزیر اقتصاد ادامه داد: اگر بتوانیم هرچه زودتر آن وجوه را به داخل کشور منتقل یا قابل حواله و معامله کنیم، همان مقدار ارز قابل معامله و مبادله شده و به تاجر ما حواله داده می‌شود و متناسب با آن هم ریال جمع خواهد شد؛ بنابراین استقراض از بانک مرکزی صحیح نیست.

پیش از این نیز وزارت اقتصاد اعلام کرده بود که با انتشار اوراق در سال گذشته مانع از خلق ۱۷۰ هزار میلیارد تومان پول و افزایش پایه پولی شده است. حالا گفته‌های دژپسند در حالی تعجب‌برانگیز شده است که کارشناسان اقتصادی معتقدند دریافت پول از بانک مرکزی به پشتوانه ارزی که معلوم نیست چه زمانی به دست ایران می‌رسد و دلاری به حساب بانک مرکزی ریخته نشده و ریال به دولت داده شده است، اگر استقراض از بانک مرکزی نیست، پس چیست؟ از سوی دیگر، اگر نرخ تسعیر ارز هم افزایش یابد، دولت در زمان تسنویه هم بایستی مقداری دیگر پول از بانک مرکزی مطالبه کند که این موضوع هم تبعات خاص خودش را دارد. البته ذکر این نکته ضروری است که اگر ارزهای ذکرشده در دسترس بود، بانک مرکزی با فروش آنها نه تنها موجب افزایش پایه پولی نمی‌شد، بلکه مقداری از میزان نقدینگی اقتصاد کاسته می‌شد که حال به وضوح می‌توان علت تشدید تورم و نوسانات بازار ارز در شرایطی که انتظارات تورمی کاهش پیدا کرده بود را درک کرد. برای سال جاری نیز دولت پیشنهاد برداشت ۱۸درصد سهم ارزی صندوق توسعه ملی از درآمدهای نفتی را در بودجه ارائه کرد و اگرچه مقام معظم رهبری با دریافت کامل این میزان از سهم ارزی فروش نفت موافقت نکردند و این درصد محدودتر شد، ولی در هر حال همچنان برداشت از منابع ارزی صندوق توسعه ملی در بودجه پابرجاست و احتمالاً در ادامه بار دیگر بحث چاپ پول و تورم مطرح خواهد شد؛ به گونه‌ای که رئیس کل بانک مرکزی اعلام کرد: اعداد و ارقام بودجه مصوب و تمبرهای متعدد آن دربرگیرنده احکامی برای تکلیف به بانک مرکزی و سیستم بانکی است که نتیجه آن می‌تواند انتشار پول پرقدرت و رشد نقدینگی باشد.

روحانی: دولت از مردم در برابر تکانه‌های اقتصادی حمایت می‌کند

دویست و پانزدهمین جلسه ستاد هماهنگی اقتصادی دولت روز سه‌شنبه به ریاست رئیس جمهور برگزار شد و در این جلسه رئیس کل بانک مرکزی به عنوان رئیس دوره‌ای گروه ۲۴ گزارشی از جلسه این گروه که دوشنبه شب با حضور وزیران اقتصاد و روسای بانک مرکزی ۲۸ کشور جهان و روسای صندوق بین‌المللی پول و بانک جهانی تشکیل شد، ارائه کرد.

براساس آنچه عبدالناصر همتی در این جلسه توضیح داد، گزارش گروه ۲۴ حاکی از اثرات شدید اقتصادی کرونا بر اقشار کم‌درآمد جامعه و ایجاد فقر و بیکاری و همچنین مشکلات جدی کشورهای عضو در تامین واکسن موردنیاز است. به گفته رئیس کل بانک مرکزی، در مقایسه با رشد منفی تولید در اکثر کشورهای جهان، عملکرد جمهوری اسلامی ایران در سال گذشته در مدیریت آثار کرونا و مثبت کردن نرخ رشد تولید به رغم فشارهای مضاعف تحریمی، ممتاز ارزیابی شده‌است. حسن روحانی نیز در این جلسه با بیان اینکه حمایت از معیشت مردم همواره اولویت دولت تدبیر و امید بوده است، گفت: دولت در سال ۱۳۹۹ طرح‌های حمایتی مختلفی را اجرا کرد و در دو بوجه سال ۱۴۰۰ نیز منابع قابل توجهی برای این امر اختصاص یافته است. رئیس جمهور با اشاره به اینکه دولت در آستانه ماه مبارک رمضان برای گروه‌های آسیب‌پذیر بسته معیشتی تدارک دیده است، افزود: این کمک‌ها تداوم خواهد یافت تا دولت در برابر تکانه‌های اقتصادی پاریگر مردم باشد و مردم عزیز بالاخص اقشار آسیب‌پذیر اطمینان خاطر داشته باشند که دولت هیچ‌گاه آنها را فراموش نکرده و نخواهد کرد. در ادامه این جلسه طرح پیشنهادی «سامانه الکترونیکی نظام بانکی کشور در زمینه کارت اعتباری» مورد بررسی قرار گرفت. سپس رئیس جمهور با قدردانی از اقدامات انجام شده در طول یک سال گذشته برای آماده‌سازی بستر ارائه تسهیلات بانکی با استفاده از کارت اعتباری گفت: بی‌شک الگوی تسهیلات‌دهی نظام بانکی کشور نیز تغییر می‌کند که امید است با آماده‌سازی سامانه امضای دیجیتال در نظام بانکی گام جدیدی در راستای رونق بازار و افزایش تولید و راهبرد کلی ساماندهی نظام الکترونیک کشور توسط نظام بانکی برداشته شود.

به گفته روحانی، با اجرای این طرح گشایش مهمی برای تولیدکنندگان در زنجیره تامین صورت خواهد گرفت و هزینه تامین مالی برای تولید کاهش قابل توجهی خواهد یافت که یکی از مصادیق بارز مانع‌زدایی از تولید در آغاز سال ۱۴۰۰ خواهد بود. همچنین در این جلسه رئیس سازمان بورس گزارشی از وضعیت بازار سرمایه در سال ۱۳۹۹ و تحلیل عوامل نوسان در این بازار ارائه کرد و برنامه‌های این سازمان برای ثبات‌بخشی به بازار و تداوم تامین مالی تولید از طریق بازار سرمایه را توضیح داد.

عملکرد صندوق بین‌المللی پول در بحران کرونا چگونه بوده است؟

قطر ه‌چکانی نقدینگی

از ماه مارس سال ۲۰۲۰ تاکنون صندوق بین‌المللی پول ۳۲ میلیارد دلار در قالب طرح‌های تأمین مالی اضطراری و ۷۴ میلیارد دلار در قالب سایر طرح‌ها به کشورهای عضو کمک کرده است، اما این میزان کمک در مقایسه با شدت و گستره بحران کووید-۱۹ ناچیز به نظر می‌رسد.

یکی از دلایلی که باعث شد صندوق بین‌المللی پول نیاز چندانی به استفاده از منابع خود احساس نکند، این بود که در حالی که این نهاد مشغول تزریق قطره‌چکانی نقدینگی به کشورهای فقیر بود، فدرال رزرو (بانک مرکزی آمریکا) سیستم آتش‌نشانی خود را فعال کرده و حجم عظیمی از نقدینگی را از طریق خطوط معاملات پایاپای ارز به اقتصاد آمریکا تزریق کرد. این اقدام فدرال رزرو (که کاهش نرخ بهره و کاهش نرخ دلار در برابر سایر ارزهای معتبر را به دنبال داشت) باعث شد که سرمایه‌گذاری که از اقتصادهای نوظهور گریخته بودند بار دیگر سرمایه‌های خود را به این کشورها بازگردانند تا نیاز کمتری به کمک‌های صندوق بین‌المللی پول احساس شود. در برخی موارد نیز صرفاً پیشنهاد ارائه کمک از صندوق بین‌المللی پول موجب تقویت اطمینان سرمایه‌گذاران شده و نیاز به تزریق منابع را کاهش داد.

البته یکی دیگر از عواملی که موجب استفاده اندک صندوق بین‌المللی پول از منابع مالی خود در جریان بحران کرونا شد، به خود این نهاد بین‌المللی و مقررات آن مربوط می‌شود. برخی کشورها به دلیل مشکلات مربوط به بدهی‌های کنونی خود واجد شرایط دریافت وام‌های جدید نبودند و برخی دیگر نیز در نهایت وام کمتری نسبت به آنچه درخواست کرده بودند، دریافت کردند، زیرا استنباط صندوق بین‌المللی پول این بود که آنها به وام کمتری نیاز دارند. برخی از وام‌گیرندگان بالقوه نیز به این نتیجه رسیدند که درخواست کمک از صندوق بین‌المللی پول برای آنها هزینه‌های سیاسی سنگینی در بر خواهد داشت و با باعث خواهد شد که وام‌دهندگان خصوصی (یعنی بانک‌ها یا خریداران اوراق قرضه دولتی) به توانایی آنها در بازپرداخت بدهی‌های‌شان شک کنند.

اینکه در یک سال اخیر دست‌کم در ظاهر تقاضای چندانی برای خدمات صندوق بین‌المللی پول وجود نداشته، باعث بروز نگرانی‌هایی شده است.

رئیس کل بانک مرکزی در نشست گروه ۲۴ مطرح کرد

همکاری جهانی برای مقابله با بحران کرونا

خسارات را متحمل شده‌اند. در طول چند ماه کوتاه، بسیاری از کشورهای کم‌درآمد، دستاوردهای اقتصادی که به سختی در طول چندین دهه گذشته به دست آورده بودند، از دست دادند.

او بر قرارگیری کشورهای در حال توسعه در مسیر بهبود اقتصادی تأکید کرد و گفت: همکاری جهانی و به اشتراک‌گذاری تجربه، برای واکنش موثر به بحران ضروری است و باید با رویکردی منعطفانه، تمام ابزارهای سیاستی لازم را در راستای پرورش محیطی مناسب برای تجارت و انتقال فناوری و سرمایه به کار بست.

همتی ادامه داد: صندوق بین‌المللی پول و بانک جهانی نقش اساسی در حمایت از کشورهای عضو برای تعدیل آثار بهداشتی و اقتصادی همه‌گیری و مراحل گوناگون بهبودی پس از آن دارند. درستی و حسن رفتار این دو نهاد به رعایت اصل برخورد یکنواخت و فارغ از فشارهای سیاسی با همه اعضا، بستگی دارد. از این رو از صندوق بین‌المللی پول انتظار می‌رود که بدون تبعیض و اثر گذاری لابی‌های سیاسی به تقاضاهای قانونی اعضا پاسخ دهد.

رئیس گروه ۲۴ با بیان اینکه انعطاف‌پذیری در واکنش‌ها به بحران و متناسب‌سازی آنها با شرایط کشور، باعث هموارشدن راه بهبودی پایدار و بازگشت سریع به شرایط قبل از همه‌گیری می‌شود، گفت: صندوق بین‌المللی پول باید به میزان کافی منابع داشته باشد تا بتواند نیازهای کلان مالی اعضای خود را هنگام خروج از بحران برآورده کند. وی با تأکید بر این مهم که تأمین سرمایه و اعطای منابع برای توسعه کشورهای کم‌درآمد باید بخش مهمی از واکنش جهانی به بحران باشد، افزود: گروه ۲۴ به شدت از نحوه پیشنهادی صندوق برای تخصیص منابع حق برداشت مخصوص (SDR) استقبال می‌کند و کشورها را به اتخاذ

در یک سالی که از شیوع کرونا می‌گذرد، صندوق بین‌المللی پول بیش از ۱۰۰ میلیارد دلار در قالب طرح‌های مختلف برای مقابله با بحران کرونا اختصاص داده است؛ رقمی که در مقایسه با ابعاد بحران کرونا، بسیار ناچیز به نظر می‌رسد.

به گزارش «کونومیسٹ»، یک سال قبل وقتی بحران ناشی از همه‌گیری ویروس کرونا، اقتصاد جهانی را فرا گرفت، صندوق بین‌المللی پول به‌عنوان یک نهاد جهانی که از آن به عنوان آخرین امید کشورهای نیازمند وام یاد می‌شود، وارد عمل شد. چندی پیش کریستالینا گنورگیوا، رئیس صندوق بین‌المللی پول با تمجید از اقدامات «بی‌سابقه» این نهاد بین‌المللی از جمله اعطای وام‌های جدید به ۸۵ کشور و امهال بدهی ۲۹ کشور فقیر اعلام کرد که کمک‌های دیگری از سوی صندوق بین‌المللی پول در راه است، اما آیا این اقدامات کافی بوده‌اند؟

به طور کلی، صندوق بین‌المللی پول وقتی اعضایش دچار بحران نقدینگی می‌شوند، با استفاده از منابع مالی خود به کمک آنها می‌شتابد، اما حمایت‌های صندوق بین‌المللی پول از کشورهای عضو معمولاً با تعیین الزاماتی برای اصلاحات سیاستی و یا تجدید ساختار بدهی‌ها همراه می‌شود تا اطمینان حاصل شود که وام‌گیرندگان قادر به بازپرداخت بدهی‌های خود هستند. آسان گرفتن شرایط برای اعطای وام می‌تواند باعث بروز مشکلات جدی در آینده شود و خطر بروز بحران‌های تازه در کشورهای وام‌گیرنده را تشدید کند.

اما کووید-۱۹ یک بحران عادی نبود. این بحران باعث شد که کشورهای زیادی نیاسب به دریافت کمک فوری از صندوق بین‌المللی پول داشته باشند و بعید به نظر می‌رسید که اعطای کمک به این کشورها بدون تعیین شروط سنگین باعث تشویق آنها به ادامه سیاست‌های اقتصادی نامناسب در آینده شود بنابراین صندوق بین‌المللی پول شرایط را برای ارائه تسهیلات ارزان‌قیمت فوری به این کشورها تسهیل کرد. به کشورهایی که توانایی بازپرداخت وام‌های خود را داشتند، وام‌های تازه‌ای ارائه شد؛ بخشی از بدهی‌های کشورهای فقیر بخشیده و یا مهلت بیشتری برای بازپرداخت آن در نظر گرفته شد؛ و برای اقتصادهایی که بنیان قوی‌تری داشتند نیز خطوط اعتباری کوتاه‌مدت طراحی و اجرا شد.

